

اعلان

نجابت ساتورم

چوخ یاخشی اصل نجابتیم وار. شهرده عورتدن،
کیشیدن منی تانمیان یوخدر. اوزومده روح غلمندن
خبردارم. اولی لرک نبضی بیلورم. نجابتیمه گوره اولی اولنده
مکاده پول ویریرلر. اما بیلورم که هانسی اولی دن آلان
پولی قوماره قویماق لازمدر، و هانسدن آلانی اوزگه شینه
صرف ایتملیدر. بولاری بیلورم. قوماردهده که طول یدم
وار. گل دستهده منده اولماغنه گوره تقدیر عورتلرزه نجابت
یتورمشم عمو زاده لرم بیللمش اولار. غرض هر فند دیسن
منده وار. آدریسم:

شیخ حمامک دالنده خصوصی اوطاقلارم.

اورینبورغلان

کیچن سنه موسی بیکیف طرفسندن اوقونمش لیتسیا لمرک سوء
تأثیری ایله اعتقادلری بوزومش بعض خالص «مسلمانلار» فحشخانه
و تراقیدرلری براقوب، غزته اوقو کبی فنا عادتله میل و هوس
ایتمیه باشلامش ایهده، حمد اولسون، ملاک و «معیشت» ژورنالک
نصیحنی ایله تکرار ایمانلارینی تجدید ایدوب، اسکیسی کبی سر
خوشلق ایله، سوقاقلارده تصادق ایدن آرواتلارک آرقه سندن گزوب،
«مسلمانلق» علامتی گوستره باشلادیلار.

شیمدی یه قدر ایکی آیده بر نشر اولنوب صابی (روحقه) سی
قیریلان «چوکچ» مجله سی، آبنه چیلرک رجاسی اوزره بوندن سوک
هر سنهده بر دفعه نشر اولنه حق ایمش.

پودینی ایکی روبله یه ساتوب فقرا اهالی نک درینسی سویمق
افکاری ایله قحطلک بکله یین مشهور محمود بای، یاریم میلیون پود
بغدا بی بو وقنه قدر ساقلامش ایهده، یغمورلر چوق اولوب هوالر
گوزل اولدیغندن بغدای فباتی پک آشاعه ایندی. بوندن طولایی
«بایک» کیفی فالشمش دیپورلر.

«عاللییه» یولدوزینک هلاکتندن خلاص اولمش یرلی اسلاملر
شادقلریندن «دین و معیشت» ژورنالنی اوقیورلر.

آجیغنان

ایران ده بر شهر وار، آدی تنک آبوندر. بوراده بر حاکم
وار، بو حاکمک ایکی آروادی وار ایمش. دعا نویس سید اشرف
گورور که حاکمک ایکی آروادی وار، بوده اونک آجیغنه اوج
آرواد آلیر. سورا حاکمک ایشیدیر که دعا نویس اشرفک اوج
آروادی وار، حاکمک آجیغنان بر آرواده آلیر، اولور دورت آروادی.

اولوب، ایتمیه کده هله افتخار؟
دی! نقصانمز هانکی در زینهار؟
بو-سیرت، بو-صورت، بو-غیرت، بو-عار...
بزه یا نه نسبتله تهمت گلیر؟
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

هپ افرادم زده بر عزم و ثبات
بو عزم و ثبات ایله بولدیق نجابت
بو گون جمله مز بکلر ز بر حیات
بر احوال، بر فکر، بر التفات!
بو افکاره قارشو نه دقت گلیر؟
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

هانى بزده یا هو! نفاق و تضاد؟
هانى بزده همدیم زله عناد؟
بو- الفت، بو- رأفت، بوده- اتحاد!...
باق ایسته! بو، مجلس، بوده- انعقاد!
نه مابینه نفرت، نه لعنت گلیر!
به بهتان، نه هدیان، نه غیبت گلیر!
نه جیب، نه جیشدان، نه رشوت گلیر!
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!
(.....)

حریت

آزادلق ایرانده ایندی بو ساعت او قدردر که انکتردهده
بو قدر دکل. اک آزاد مملکتده حکومت مأمورلری ایچون بر
پاره معین امرلر یازیلوب، مثلا، پولیسه ضابطی بر کیفنی کوچده
زورنان چکوب پولیسه اداره سینه آپارا بیلر، یا اینکه مالیاتی
تبعلردن آلماقده معین قانونلاره موافق جبرده ایله بیلر، اکر
تبعلر اوز بورجلارینی ویرمک ایسته مه سهر.

بو بارده ایرانده ایندی گورسه نن آزادلق فرنگستاندهده یوخدر.
اگر اوزاخذان گورورسن که حکومت مأموری گلوب سندن
مالیات ایستیه جک، سن پیش از وقت چخارت بر اجنبی باسپورتی
گوستر و دی که «من ایران رعیتی دگلم». والسلام. دخی
بوندان یاخشی فند یوخدر: نه حاکم سنی چاغروب آتا آناگی
سوگه بیلر، نهده سندن مالیات ایستیه بیلرلر.

بونلار کیچندن سورا، بو هله بر فخردرده سندن اوتری،
من اولوم دوزینی دی، بیلدرمی، یا یوخ: باشکی بر قدر قالحز یوخاری
(اما گوزله پایاقک دوشمه سون) و شصت ایله اوچادان دی:
«من ایران رعیتی دگلم».

قربان اولوم غیرتگا، دادوش جان.
«جرجراما»

ادبیات

قاج آت باسدی

مسلمان کیمی کیم اولوب بختور
بو ایران، او ترکیه، هپ بی خطر!...
آت؛ باشلا! (فاس) دن (خطا) یه قدر
باقیلدقجه، قلبه مسرت گلیر.....
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

او (آلبانیا) ده (آرناووت) عبرتی!
بو (فروین) ده کی مرتجع هیئتی!
(کرید) ده مسلمانلارک حالتی!
(بخارا) ده مذهب چیلر ص-بئی!
(یمن) دن ده باشقه روایت گلیر!
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

بو روسیه نك اهل ایمانلری
که یعنی بو سمک مسلمانلری
او - (یکشنبه، جمعه)! بو دکانلری!
او (دوم) ماجراسی، بو وجدانلری!
هله اعتراضه نه حاجت گلیر?
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

بو قاقزاز، بوده - قاقزاز عارفلری!
بوده - اهل نازه تعارفلری!
بو ملت یولنده مصارفلری!
بوده - شانلی، شانلی معارفلری!
بولردن دخی بویله خدمت گلیر!
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

بویله ییله بیزنچون اختیار

قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!
اوتوشدن چیقان بر جماعت گلیر
ایدوب جمله اقوامه سبقت گلیر
ویروب هر که درس عبرت گلیر
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

چکیل! یول ویر! آت باغری چاتلامیشیق
ووروب یخمشیق، دوتمشیق، آتمیشیق
چاپوب قاومیشیق، قان تره باتمشیق
یغوب ملتی بر یره قاتمیشیق:
مساوات، عدالت، اخوت گلیر
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

نیچه عصردر، ایمدی بالاھتمام
قویوب نام ملینه احترام
قوجاق؛ اللشوب، چارپیشوب صبح و شام
خصوصاً بو سوگگی بیش ایلده تمام
ایدوب عالمه بخش حیرت گلیر!
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

نہدر؟! یوخسه ظنگجه ایتدیم خطا?
سوس! ایتیم خطا! سویلهم نابجا!
مزاح ایتیم اولدیم صابیرسان بسا?
دوداق آلتی گولمک نہدر سویله یا?
سنه بلکه بونلر ظرافت گلیر?
قاج اوغلان! قاج! آت باسدی! ملت گلیر!

بویور قیلده دنیا یه عطف نظر!

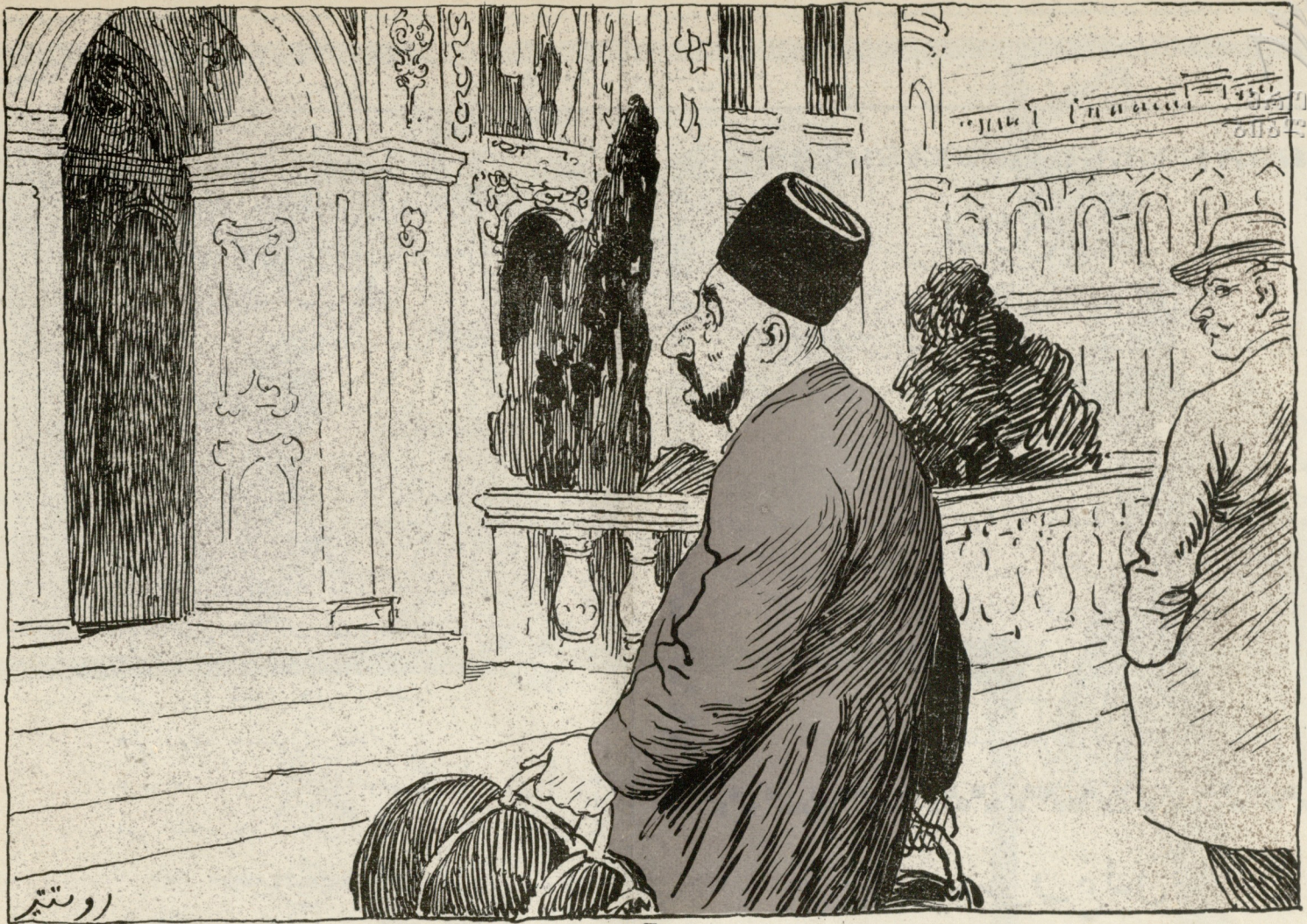
آخ، بو ستار خانك شهرتي قويور كه ييزيمده آدينز چخسون،
Ахъ, какъ намъ мѣшаетъ слава Саггаръ хана,
ستار خان

طهرانده

اگر بورادن منيم يوليى كيمك ايسته سگز، غير يول تاپا بيله رم.
Если загородите мѣ путь — найду его съ другой стороны

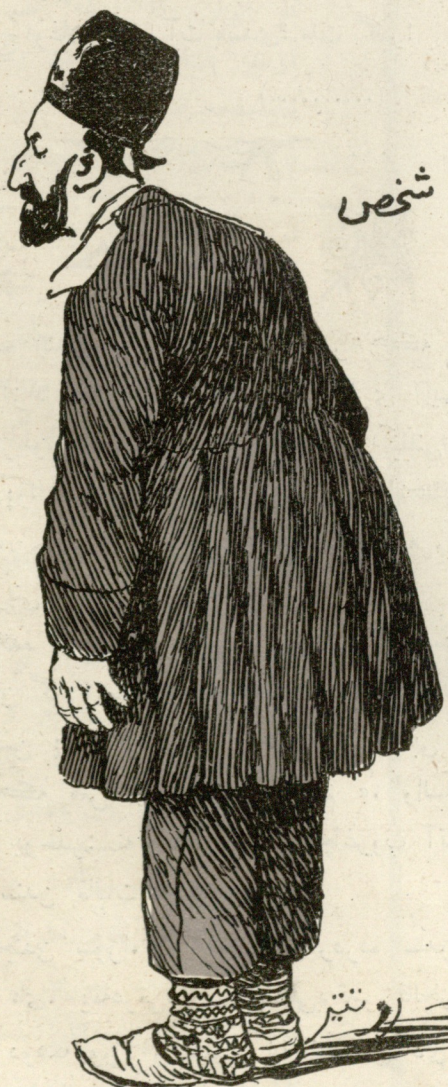

135340
135340

رویتیر

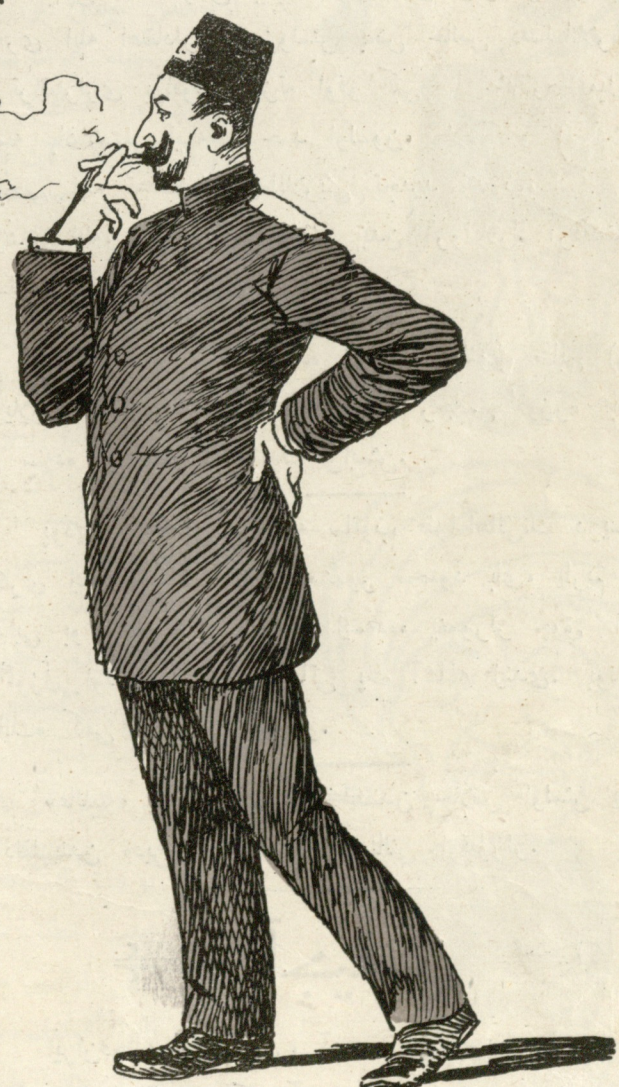
Туристъ
سیاح

همان شخص

رویتیر

ایران ده
Mr. Persim

روسیه ده
Mr. Rossim

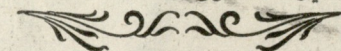
۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰
۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

زلزله

ناانصاف مسلمانان پادشاهلق دومانى پشیمان ایله دیلر. معلوم در که آخر وقتلرده پادشاهلق دوما قرار قویمشدى که بازار تعطیلنه مسلمانلارده شریک اولسونلار، یعنی هفته ده تک برجه بازار گونی دکانلاری باغلاسونلار. (یعنی جمعه مسئلهسى تشریف آپاردی).

لازم در یونی ده عرض ایتمک که بو قرارداددان بر ایکی گون سوگره اورینبورغ، قازان تاتارلاری طرفندن دوما عضولرینه برك شکایت لر گلمیشدی، لکن بو شکایتنه قولاق آسان یوخ ایدی، چونکه پتربورغ دهده بیلیرلر که مسلمانلارک بر آتملق بلرودی وار. اما آخرده ایشلر اوزگه صورته میندی: قارلریمز سوز یوخ تیلغراف خیرلرنده اوخودیلار که ایروان مسلمانلاری اوز ایچلرندن بر هیئت شه چوب پتربورغه گوندرویلر که دوما عضولری ایله خصوصی صورته دانیشوب اونلاری یولا گتورسون که مسلمانلارک جمعه لرینی اوزلرینه قایتارسونلار. بو هیئنه داخل اولان جوانلارک یدی نفری آدواقات در، قالانی حکیم، اینژنار و معلم. بونلارک دورت نفری تپه باشی محله سندن در، دورت نفری دمیر بولاخدان، قالانی داشلی کوچهدن و خورران بولاغندان در.

آشکار شی در بو وکیللر پتربورغه یتیشن کیمی شهری آلنی اوستنه چوویره جکلر.
الله آخرنی خیر ایله سون. «لاغلاغی»

اعلان

نخچوان، مسجد جامعک ایچری حیاطی ککلك دوگو شدورمک ایچون مناسب یر اولدیغندن کیچین گون بر نیچه نمونه اولوندی. بوندان بیله ککلك بازار تشریف گنوره بیلرلر.

عدلیه

رشت عدلیه سی تک صدی آپریلون ۲۳ نده بر نفرک اوستنه ۴۴ تومان کسدی، و قطع نامه نی اوخویاننده دیدی که «هیج روس پراقوروری ده بیله ایش قطع ایله میوب».

مکتوب

جناب ملا نصرالدین عمودن خواهش ایدریم که منیم بو مکتوبی چاپ ایله سون.

همیشه سوز دوشنده دیبورلر که قزی زور ایله اره ویرمک ده قارا باغلی لارک شهرتی وار. بیز بو سوزه راضی دکل ایک، سببی بودر که دوغری در، بیزلرده قیزلاری خیرتده گیندن یاپوشوب میند. یرمیرلر آته و باشنه بر ایکی قاپاز ووروب ساکت ایله زلرو اما دخی بوندان سوایی یر بی آبروچیلق اولماز. اما دی گل قلیسه: بوراده ایله بر حیاسزلقلار اولور که

غازیتهلره سلیرلار. مثلا، بو گونلرده بیر قیزه زورنان طوی ایلیور مشلر، اوغلان ایوینده طوی چالینان وقت خبر گلیر که قیز قوشو لوب قاقویدر. هله ایندی آختاریرلار قیزی تاپا بیلیرلر. باخ، مزملی ایش بودر، نه اینسه بیزیم ایشلریمز. امضا: بر نفر قارا باغلی

تیلغرام

طهران. بو گون بلدییه وکیلی حاجی سید حسن آقا حمامه گیتدی.

پوچته قوسی

عشق آبادده «ایوانوفه»: حاجی حسین باره سنده یازیلان چاپ اولونمیاچاق. یقاترونادارده «قارپوز موراباسنه»: مکتوبگزی اوخودیق، هله که بر سوز دییه بیلیمه نیک. آعداش ده «عقربه»: بگون احوالاتی چرکلی در. چاپ ایده بیلیمه نیک. مدیر و باش محرر: جلیل محمد قلی زاده.

محترم اوخوجیلاریمزه لازم بیلیریک خبر ویرک که بوندان سورا بر نیچه وقت زورنالمزده علاحده اعلان ورقلری چاپ اولونمیاچاق.

اعلانلار

۲ دست پالتار ۵ منات ۲۵ قپکه
۱۲ منات عوضنه ۵ منات ۲۵ قپکه گوندیریم:
۱) بر دست کبشی پالتار بندن اوتری ۴ آرشین یاریم
فرنک تریقوسی، یوندن، محکم و مودنی ۲) ۸ آرشین
«آغلی» پارچه سندن عورت پالتار بندن اوتری، یوندان، محکم
و مودنی. ایکی قپکه بو جور پارچهنی، اما بوندان بهالی،
گوندیریم ۵ منات ۷۵ قپکه. پوچت خرجی ۵۵ قپکه،
غربی سیدره ۹۵ قپکه، شرقی سیدره ۱ منات ۳۵ قپکه.
پوچت ایله نالوژنی قاعده ایله گوندیریم، زاداقا لازم دکل.
قورخوسی یوخدر، چونکه بگنیمه سه پوللار گیری گوندیریلور.
آدریس: г. Лодзь, въ фабрику шерстяныхъ издѣлій ЗИМГУНТА РОЗЕНТАЛЯ

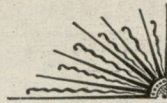
Докторъ медицины
Я Б. ЧУДНОВСКІЙ
نیروی و ایچری ناخوشلقلری: قبول ایلیور گونده لک
ساعت بش یاریمدن یدی یاریمه کیمی.
Адрес: Петербургская ул. д. 3

کارامیل
مونپانسیبه
اینیم، موسکفوا

زیارت گاه

یوخو

جمادی الاول آیتک ۷ سنده ولادیقاقاز ملاسی ملا اسماعیل یوخوده گورور که ولادیقاقاز جماعتک اولمچی ملاسی آخوند حاجی ملا محمد حسن تبریزده وفات ایدوب. آخوند ملا اسماعیل بو یوخونی گورندن سورا گلیر مسجده و جماعته بویورور: «حضرات! مرحوم حاجی ملا محمد حسن ۱۲ ایل زحمت چکوب مسجدیگری آباد ایلوب، او مرحومک سینک بویسکزده حتی جوخدر، من ایشتمشم که اونک وقتنده ولادیقاقازده شراب خوار، زناکار، بدبی حساب بر نفرده یوخ ایش، گورونور که او مرحومک سوزلرینک اثری وار ایش، ایندی لازمدر او مرحومه تعزیه دوتماق».

جماعت آخوندک بو تکلیفته راضی اولور، اما صباح تیزدن بهشتدن او مرحومدن ملا اسماعیل حسن زادهیه بو مضمونده بر کاغذ گلور:

«ای نامرد قارداش! من ولادیقاقازده اولانده منی برجه گوندم اولسه قویموردک اوز الیم ایله آباد ایتدیگم منبرده اوز جماعتمه وعظ ایدم، منی ایستوردک گوندره سن ارس چاینک او طرفه، ایندی نه اولوب که ایستورسن مکا تعزیه دوتاسان، قارداش، فندیگی دویمشام، ایندیده بو سیاق ایله ایستورسن جماعتی توولویاسان، باغشلیاسان سنک فندیگی هامو باشه دوشوب، حیف اولسون که قیامت گونی بزیم آرامز چوخ اوزاق اولاجاق، یوخسه سکا چوخ سوزلر دییهردیم.

بو کاغذدن سورا تعزیه باش دوتمادی.

امضا: « قمش قولی »

نذر

ملا عمو! بو اصول جدید چخاندان صوگره، بو ملی مکتبلر عمله گلندن صوگره لاپ ایشلر خراب اولوبدر، آ کیشی سنک جانک ایچون اوشاقلارده بیژله شویدر. هارده اصول جدید وارسه، یوگورورلر اورایه. چوبوق، فلقه آرادن چخاندان بهری حیا آبروده قالمیوبدر. قل هو الله باشی، الحمد باشی، یسن باشی، ایسنی چورکه چهار شنبه یمشی، نوروز یومورتاسی، سنت شیرنیسی دبدن دوشوب خیر برکتده قالمیوبدر. بو ایشلری بر قاعدهیه قویماق لازمدر. ملی مکتبی داغتماق ایچون چوق چالشم اولمادی، بوندان اوناه اوندان بونا ترسنه خبر آپاردیم اولمادی، اوزیمه بر نچه یولدش تاپدیم گنه اولمادی، اصول جدید معلمی جاخر ایچیر دیدیم اولمادی. بر نهر اولدی، اما من دین کیمی اولمادی، غرض نه باشکی آغریدیم چوخ فند ایشلندیم اولمادی. آخری علاجم هر یردن کسیلوب نذر ایتدیم که ملی مکتب داغلسون، صلّه ارحامی زیارت ایدرم. و علی آباد قریه سنده گنده گیدوب بر فاتحه اوخویارام، سنده دی الله قبول ایله سون. مکا دیمه که هیچ شیئدن خبرون یوخدر. خبریم وار.

امضا: معلم باشی ملا پسر

«آهن رود» کندنده «آقا سید عبدالکبیر» آدینده بر بزر گوارک زیارت گاهی وار. زیارت کاهک یاخونلقنده بر مسجد وار، مسجده یاپیشیقلی بر حرمخانه وار، همان حرمخانهده ایکی کوب وار، یری بوش و یریسی قاره نفت ایله دولی در، بوده آقاسعید الکبیرک نظر کرده سی در. دولی کوب ایلده ایکی دفعه جوشه گلیر: بیر دفعه عاشورا گیجه سی و بیر دفعهده احیا گیجه سی، اطراف اهالی سی همیشه یغیشیلار بورایه و نفتدن تبرک آپارارلار. نفتک خاصیتی بودر که هر بر عورتک اوشاغی اولماسه، بر قطره همان نفتدن سویا توکوب ایچسه، دفعه اوشاقه قالار. هر چند بر پاره قلبی قاره لر ایله گمان ایلورلر که بو نفت همان صابونچی مفتی در، که متولی باشی شیخ موسی خان گیجه لر خلوتجه گنو روب توکور کوییه، اما بو صحتلرک اصلی یوخدر، بو سوزلری ایجاد ایلین لر بابی لردر.

« مؤمن »

نخچواندان

«میر عبدالحسین روضه پزک مرثیه سی»

بر نیچه گون بوندن ایره لی بزیم شیخک ایونده گیجه تکیه سی وار ایدی. بلی، منده گیتمشدیم. جوخلی صحتلردن و بر دریا لیمونای جای ایچیلوب قلیان پاپروس چکیمدیکن صگره استول قویولدی. میر دولاشیق جنابلری یرینده قرار دوتوب سلاملردن صگره بر نچه دفعه اوسگوروب بو نوع افاده خرجه ویردیله: «ای جماعت! من عمریمدن بو ایوده نه قدر دعا ایلمشمسه هاموسی درجه اجابته چاتوبلار، بو گیجهده بد دعا ایله جگم، سزندن توقم بودر که اوجا سس ایله اورکن آمین دییه سکز، بلکه الله رحم ایدوب بو دعایه قبول ایده. اول باشند بونی دیبورم که الله بزیم اولوب قان معرفتمزیده المزدن آلسون، چونکه قدیم زمانلارده من خرده ایدیم و آتا بابامزگده معرفتسز وقتلری ایدی گورمشدیم که قاپولاری دوگوب مسجدرده سقا خانه به زمک ایچون پالتار پلاس و غیر شیلر یغاردیلر. اما ایندی معرفتمز آرتدیقه ایولرده بزلی راحت قویوب گیجه ایله قاپولاری دوگوب بر پاره یولدان آزمشار اوز لرینی اله سالوب دیبورلر که بالام دور کورکشی ویر اویون چخارداجیق، نه ییلوم عباکی ویر لازمدر. خلاصه، جماعت! امید وارم که بو بارده بزه اللهک رحمی گلوب بز بیچاره لری بو سفیلرک شرندن خلاص ایدر.

مرثیه چیلر بونی ایشیتجک برک آمین دیدیلر. بزیم شیخده قولاق آسوب بر سوز دیمه دی. صگره آقامیر پرتداشیق مرثیه سنی دیوب قورتاردی. آغلاشانلارده گوزلرینک باشی توکوله توکوله شیخک ایونک دیوارلارینی اوپه اوپه چخوب گیتدیله. مجلس داغدی.

امضا: «جدینه قربان اولدیم»